

Eino Tubin

tegeleb isa pärandusega

FOTO: SVEN TUPITS

Seoses Estonia teatris toimunud Eduard Tubina balleti "Kratt" esietendusega viibib Eestis helilooja Türgis elav poeg Eino Tubin koos abikaasa Beyhan Ariksoy ja tütar Ranaga.

Rahvusvaheline perekond Tubin: Eino, Beyhan ja Rana.

Teise maailmasõja ajal Eestis sündinud Eino Tubin emigreeris koos vanematega Rootsi. Enne Türki kolimist töötas Eino psühholoogilise kaitse alal. Nüüd aga tegeleb ta põhiliselt isa pärandusega ning on seadnud oma eesmärgiks Eesti ja Türki sidemete tugevdamise, mida ta ka selle visiidil ajal teha üritab.

Elasite aastaid Rootsis ja otsustasite siis neli aastat tagasi Türki kolida. Miks?

"Leidsime kümme aastat tagasi Türki lõunarakonnikul Kasi linnakeses sobiva krundi ja hakkasime maja ehitama. Meid võlus sealne loodus: ühel pool võimsad mäed ja teisel pool Vahemeri. Suur pluss on ka hea kliima, Türgis on kõige külmemad talvepäevad nagu meie ilm nüüd sel soojal sügisel. Mu naine Beyhan on pärit Türgist ja sellepärast on loomulik, et me sinna kolisime. Mitte näiteks Hispaaniasse, kuhu paljud põhjamaalased kliima pärast kolivad. Üks põhjus oli ka see, et meie tütar Rana soovis oma haridust Türgis jätkata ja abiellus seal paari aasta eest. Ta kannab nüüd perekonnanime Tubin Tanbay."

Märkisite oma artiklis "Eesti kultuuripäevad Türgis", et asjaajamine on Türgis suhteliselt keeruline. Millised olid teie kohanimisraskused?

"Kohanemisraskused on kõigis võõrastes maades, mõned asjad on keerulisemad, teised kergemad. Paljudes maades, kus mõni suletud kliik või koolkond kultuurielu valitseb, poleks võibolla üldse saanud Eduard Tubina autorikontserti ja Eesti näitust kontserdisaalis läbi viia (15.- 17. jaanuarini peeti Ankaras eesti kultuuri päevi, mille algatajad olid Eino ja Beyhan Tubin. - S. H.).

Üldiselt ehmatab eurooplasi Türgis vanaaegne bürookraatia mõnel säärasel alal, kus Lääne-Euroopa riikidel on õnnestunud vastavaid ru-

12.8'99

tiine kodanikele lihtsustada."

Millega te tegelete?

"Ma tegelen isa pärandusega, see tähendab kontaktidega, kirjastustega, interpretide ja uurijatega. Ma kirjutatan natuke artikleid Rootsi ajakirjadele riigikaitse küsimustes ja pean kontakti oma vana töökohaga. Mu huvid on endiselt joonistamine, fotograafia, video ja reisimine. Ma õppisin Rootsis eralenduriks, aga kahjuks pole mul Kasis võimalik seda hobi harrastada. Kirjutasin hiljuti eestikeelse raamatu oma mälestustest ja loodan, et Eestis on huvi seda välja anda."

Milline on teie suhe idamaa kultuuriga?

"Ma ei tegele eriti idamaa kultuuriga. Türgi kultuur ei tundu mulle eriti idamaisena. Tänapäeval on seal üldine püüe läänemaailmaga kursis olla."

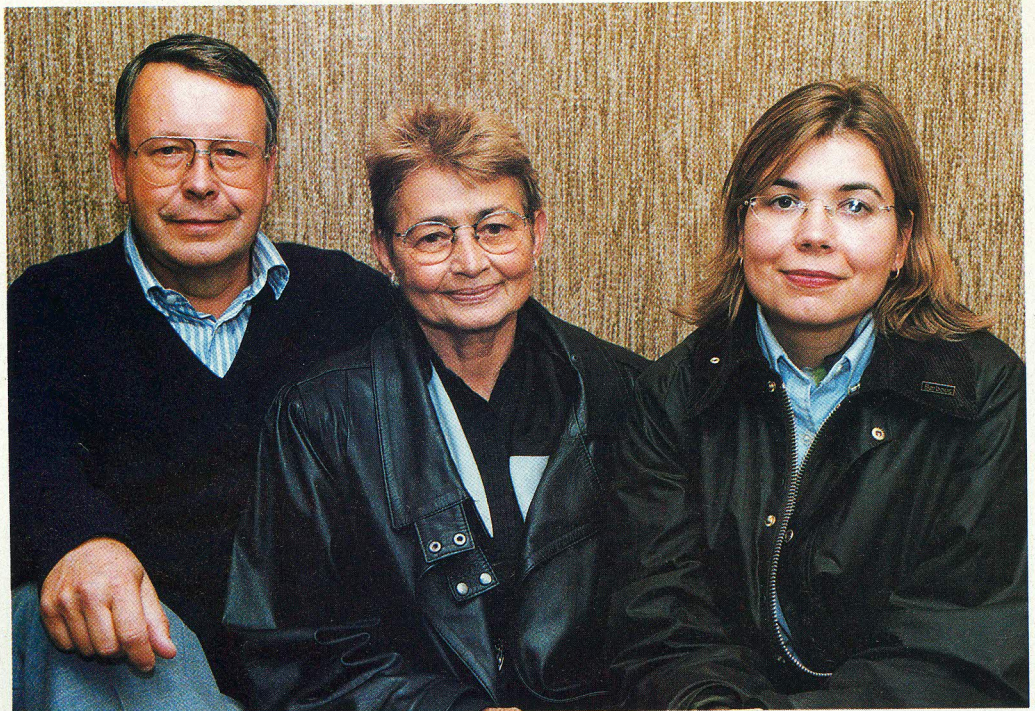
Kas Türgis esineb veel mitmenaisepidamist?

"Türgi riik tunnustab vabariigist peale ainult üht abikaasat. Kui kaugetes küldes mingid vanaaegsed kombed ka esinevad, siis pole need ametlikult tunnustatud ega heaks kiidetud. Atatürk viis perekonnaseisu alal läbi seaduse, mis oli koopia vastavast Šveitsi seadusest. See seadus oli tol ajal Euroopa moodisaim."

Millega tegelevad teie abikaasa Beyhan ja tütar Rana? On nad kursis Eesti oludega?

"Beyhanil oli väga lähedane ja soe vahekord mu vanematega ja ta oli juba siis kõigest Eesti oludest huvitatud. Me oleme peale Eesti taasiseisvumist siin korduvalt käinud. Beyhan ei valda eesti keelt, aga soovib seda kangesti õppida. Ta töötas Rootsis sisserändajate tõlgina."

Rana on 28aastane ja ta käis meiega koos rahvusraamatukogu avamisel. Rana töötab Istanbulis ühes Saksa reklaamifirmas. Ta valdab emakeelena türgi keelt ning ka rootsi, saksa ja inglise keelt."

Eino valdab eesti keelt vabalt. Beyhan ja Rana kavatsevad selle kindlasti selgeks õppida.

Millised on teie elamis-tingimused?

"Elame mäe otsas, kus me kunagi väljavaatest ei tüdine. Meil on tekkinud sõpruskond nii türklaste kui välismaalaste hulgas, kes on nagu meigi Kasi ümber asunud. Tänu internetile ja satelliittelevisioonile on võimalik tänapäeval ka väikses linnas elades maailma sündmustega kursis olla. Kui me hakkasime maja ehitama, siis polnud seal elektrit, vett, telefoni ega korralikku teed mäe otsa."

Meie naabrid on lihtsad maainimesed, kes elavad oma elu, ja me saame ka nendega hästi läbi. Nad tulevad meilt tihti läbi omatehtud leivaga või värsket puuviljaga."

Mida võiksid suhteliselt erinevad Eesti ja Türgi teineteisele pakkuda?

"Türgi püüab saada Euroopa Liidu liikmeks nagu Eestigi. Türgi on NATO liige ja Eesti püüab selleks saada. Majanduslikult on maad praegu võibolla samal tasemel. Mõlemal maal on raskusi oma häält Euroopas tõsta. Eesti jääb Venemaa varju ja Türgi vastu on palju eelarvamusi. Ma arvan, et mõlemal maal oleks üksteisele palju pakkuda."

Meile tuli selle reisu eel täieliku šokina, et Türgi kodanikel pole kuigi lihtne Eestisse reisida. Nimelt peavad nad Stockholmis või Helsingis kümme päeva viisat ootama. Selliseid probleeme ei tohiks Euroopas aastatuhandevahetusel olla."

Kui palju on teist nelja Türgis elatud aastaga saanud türklane?

"Mulle tekitab natuke probleeme türgi keel, eriti siis, kui on vaja sügavamaid mõtteid väljendada. Aga ma saan hakkama."

Kas on raske olla kuulsa isa poeg?

"Stockholmi eesti algkoolis oli küll. Seal kõik ootasid, et ma klaverit mängiks ja laulda oskaks. Mina ja mu abikaasa olime isaga väga lähedased sõbrad ning meil oli palju ühiseid huvisid. Reisisime tihti koos. Ma olen nende aastate eest väga tänulik. Sel ajal polnud isa kuigi kuulus. Rootsi kultuurielu hakkas teda omaks võtma ja tema töid hindama alles ta viimastel eluaastatel."

Milline mees isa teie silmis oli?

"Alati abivalmis, temaga võis kõigest rääkida. Isa oli suurepärase kokk ja hea fo-

tograaf. Ma kavatsen peale "Krati" esietendust natuke ta loodusfotosid tutvustada."

Esimese hooga meenus mulle ühine autosõit 1976. aastal Prantsusmaale, kus külastasime Loire'i oru losse ja söime sealsetes külakõrtsides suurepärase prantsuse toitu koos heade veinidega. Isa tegi filmi lossidest ja vedas kõikjale suurt filmikaamerat kaasa."

Isa oli suur lennuhuviline. Mul on väga kahju, et ma varem ei otsustanud lendamist õppida, siis oleksime koos lennata saanud."

Kas tunnete kohustust tutvustada isa loomingut?

"Ma tegutsen sel alal aktiivselt. Nii Rootsis kui Eestis on mul selle reisu ajal koosolekud seoses isa noodiväljannetega. Soovin, et oleks võimalik ta 100 aasta juubeliks, mis tuleb 2005. aastal, kõik tema tööd uuesti välja anda. Ka muuseumiküsimused on huvitavad. Loodan ära käia Liivi muuseumis Alatskivi, kus muuseumile on lisatud Eduard Tubina tuba. Külastan ka Eesti kultuuriministrit, et arutada kultuurisidemeid Eesti ja Türgi vahel."

Sven Haljand
sven@seltskond.ee